

"זעקת סדום ועמורה כי רבה"

(בראשית יח כ-כב)

1. האלשיר הקדוש לפסוק כ:

"כי הנה זעקת סדום ועמורה כי רבה

ולפעמים יקרה לא יהיו כל כך חטאת החוטאים כזעקות שצועקים עליהם,

אך בזה נהפוך הוא כי אם הזעקה רבה והחטאת כבדה מאוד על הזעקה".

2. רש"י לפסוק כ:

"כי רבה – כל 'רבה' שבמקרא הטעם למטה בבי"ת לפי שהן מתורגמין גדולה, או גדלה והולכת,

אבל זה טעמו למעלה ברי"ש לפי שמתורגם גדלה כבר".

3. מלבי"ם לפסוק כא:

"ארדה נא - ... כי בזה נעלה משפט ד' ממשפט בני אדם... שבמשפט בני אדם לא יביטו רק [אלא] על המעשה לבדה וכפי המעשה יחרצו את הדין... אבל במשפט האלוקים... יבחן את הפועל, את הכשע ותכונתו, וגם יבחן את העת באיזה עת הרשיע, וענין החפץ של הפועל... וגם יביט על המעשה בכללו ובצרוף המקום שנעשה המעשה... למשל, במשפט של סדום שכלאו רגל עובר אורח מארצם ועינו את העוברים בתועבת רצח ויד עני ואביון לא החזיקו, לפי מה שעלה זעקת הנעשקים למרום היו חייבים כליה, אבל ברדת השופט העליון למטה להשקיף על תכונת נפש הפועל, יביט אם הם בטבעם כיליים [קמצנים]... או אם רבו אורחים עניים כארבה לרוב, או אם הוא עת רעב, או אם הוא עת מלחמה שאז יקפידו שלא יעברו זרים לרגל את ארצם... שכל זה יקל עונשם. וכמו שפירש זאת יחזקאל: 'הנה זה עון סדום... גאון שבעת לחם ושלות השקט היה לה ולבנותיה ויד עני ואביון לא החזיקה', באר שלא היה זה מפני רעב, שהיה לה שבעת לחם ולא מפני הפילות [הקמצנות] כי היה לה גאון שבעת לחם ולא מפני מלחמה, כי השקט היה לה ולא מפני שהאורחים רבו עליה, שהיה לה שלוה".

4. תנחומא וירא ח:

"תדע לך! שבזמן שהבריות חוטאין ומכעיסין לפניו והוא כועס עליהן,

מה הקב"ה עושה? חוזר ומבקש להן סניגור שילמד עליהן זכות ונותן שביל לפני הסניגור".

5. רש"י לפסוק כב:

"ואברהם עוֹדֵם עֹמֵד לִפְנֵי ד' – והלא לא הלך לעמוד לפניו, אלא הקב"ה בא אצלו... והיה לו לכתוב

וד' עוֹדֵם עֹמֵד לִפְנֵי אברהם? אלא תיקון סופרים הוא זה".

6. האלשיר הקדוש לפסוק כב:

"הורה גודל ביטחון אברהם בקונו, וגודל חשקו לזכות את הבריות,

שאף אחרי לכת המלאכים לסדום להשחיתם בגזירתו יתברך,

לא השיב ידו מתפילה, רק עוֹדֵם עֹמֵד לִפְנֵי ד' לבקש רחמים".

1. יחזקאל טז מט.

7. בראשית רבה מט יב:

"אמר רבי חיא בר אבא: בקש אברהם לירד לו מחמשים לחמשה
אמר לו הקב"ה: חזור בכך למפרע!
אמר רבי לוי: [משל למה הדבר דומה?] לחלף סרידה [שעון מים] מלאה מים
כל זמן שהיא מלאה מים הסניגור מלמד,
פעמים שהדיין מבקש שילמד סניגוריא הוא אומר: הוסיפו בתוכה מים".